

gaæder Religionsfriheden. Denne er i den Grad fuldstændigt, og efter min Overbeviisning, udtømmende hjemlet ved selve Grundloven, at der ikke set vil blivs Spørgsmaal om i den Henseende, patidige hverligere Bestemmelser til Værn for den individuelle Samvittigheds- og Troesfrihed. Det, hvorom der her er Tale, er et indre Organisations-spørgsmaal for selve Folketirken. Men er det ganske vist, at medens Statsvæsenets Ret, og som Følge deraf alle fra Folketirken dissentierende Medlemmers, personlige Retter fuldstændig hjemlet ved Grundloven, er derimod selve Folketirken forsaavidt uheldigt stillet, som den ikke har nogen til vore nærværende Forhold svarende Repræsentation, ikke har noget Organ, hvorigennem den kan gjøre sine Ansuelser og Meninger gjældende. Den har hverken i dogmatiske Spørgsmaal eller med Hensyn til dens indre Ordning noget Organ at the til, og forsaavidt er det altsaa ligesom nødvendigt, at man ved Afgjørelsen af de kirkelige Sager maa benytte den nedravede gamle Tingenes Orden med Kongen som øverste Biskop, med Cultusministeren og med den episcopale Forsatning, der forøvrigt er den, der mindst af alle stemmer med mine Ønsker, og fremdeles Rigsdagen, den sædvanlige borgerlige Lovgivningsmagt, skøndt denne er aldeles confessionløs og derfor libet stillet til at agere Synode i kirkelige Spørgsmaal; jeg siger, at denne Tingenes Orden maa bruges, indtil en anden Ordning træffes, men det er ganske vist, at dette ogsaa er Grunden til, at jeg, saa ofte dette Spørgsmaal er kommet frem, paa bedste Maade har talt og stemt for, at Kirken skulde have en til vor hele demokratiske Forsatning svarende Organisation. Thi Kirken er nu meget uheldigt stillet; jeg vil ikke sige ligeoverfor de tre andre Kirker, som gaæder deres egen Vedvarende i den kirkelige Træng, og heller ikke ligeoverfor de mindre dissentierende Menigheder, vi hidtil have haft, og som jo ikke ere af stor Betydning, men denne Folketirkens uheldige Stilling vil kunne blive af stor Betydning, hvis virkelig den katolske Kirke, der just har en gammel og stærk Organisation og Fortid, skulde trænge kraftigt op imod Nord, thi da vil den danske Folketirke staae temmelig værgeløs ligeoverfor denne, hvis den kun kan

stole paa summus episcopus, nogle Biskopper og Conventsmøder. Dereensstemmende hermed er det, at vi, der have denne Ansuelse, hvergang disse Spørgsmaal have været for, have gjort gjældende, at vi skulde være høist varsomme, og ikke uden den hverste Nødvendighed skulde indlade os paa kirkelige Organisationsforslag.

Andender man nu dette paa det foreliggende Lovforslag, da vil det sees, at det aldeles ikke finder Anvendelse paa de Paragraffer af det foreliggende Forslag, der stemme med den i 1862 udstedte kongelige Anordning, og hvis Optagelse i Lovforslaget det ærede Mindretal, der tillige er Ordfører i Sagen, som den, der staaer midt imellem begge Sider, har tilraadet, thi disse Paragraffer gjøre ingen Forandring i saa Henseende. Det hele Spørgsmaal om disse Paragraffer reducerer sig til det reent formelle: Hører denne Sag rettest ind under den Myndigheds Afgjørelse, der alt har ordnet den, eller hører den rettest ind under den lovgivende Myndighed? Og nu har jeg ibetmindste ingen Tvivl om, at Sagen med Rette har fundet sin Afgjørelse i Anordningsform, og at man kan være ligesaa vel tjent med dens Afgjørelse paa denne Maade, som om Bestemmelserne erholdt Lovkraft, og jeg kan ikke tænke mig noget Motiv til, at bringe disse Bestemmelser frem i Lovsform uden det, at man skulde betragte det som et Overgreb, at de ere bleve trusne ved kongelig Anordning.

Derimod er det et heelt nyt Thema, der er bragt frem i det foreliggende Lovforslags § 1, og jeg vil nu dog bede det ærede Thing om i den Anledning, at ville skænke det Spørgsmaal, der er blevet opfastet baade af de to Minoriteter og ogsaa af Majoriteten, nogen Opmærksomhed, nemlig Spørgsmaalet om Consequensens Magt. Dette er nemlig Spørgsmaalet: Skal man sige Lovem om Sognebaands Løsning saaledes, sige det ene Stridt efter det andet efter sig? Sige vi først det foreliggende Forslag, maae vi senere gaæde videre, thi Consequensens Magt har en stor Styrke, selv uafhængigt af de individuelle Kræfter, der staae i dens Tjeneste. Det er nu min Mening, at Loven om Sognebaandsløsningen paa ingen Maade har villet være ved den egentlige kirke-